

L'acompanyament pastoral a les famílies

Miguel Garrigós Domínguez¹

Una de les claus principals per entendre el Magisteri del Papa Francesc sobre la família és l'acompanyament. En aquest article explicarem algunes de les iniciatives de la pastoral familiar de l'Arxidiòcesi de Toledo que promouen aquestacompanyament a les famílies, partint dels eixos que fonamenten aquestacompanyament.²

Posar en el centre Jesucrist, com a font de l'Amor veritable

En l'exhortació apostòlica *Amoris lætitia*, el Papa Francesc afirma que "l'Església vol arribar a les famílies amb una comprensió humil, i el seu desig «és acompanyar totes i cadascuna de les famílies perquè puguin descobrir la millor manera de superar les dificultats que es troben en el camí». No n'hi ha prou, per tant, d'incorporar una preocupació genèrica per la família en els grans projectes pastorals. Perquè les famílies puguin ser cada vegada més subjectes actius de la pastoral familiar, es requereix «un esforç evangelitzador i catequístic dirigit a la família», que l'orienti en aquest sentit».³

Com cal que procedim?

Abans de començar el nostre acompanyament, és fonamental partir de la base d'una antropologia adequada perquè en cas contrari podríem cometre errors greus i donar orientacions equivocades a les persones que acompanyarem. Per això és fonamental posar la nostra mirada en Jesucrist, ja que "el misteri de l'home només s'esclareix en el misteri del Verb encarnat".⁴ A la llum de Jesucrist descobrim la grandesa de cada persona humana, tots els seus dons i capacitats, però també ens adonem de la ferida que el pecat original ha deixat en cadascun de nosaltres. Ignorar aquesta veritat, d'una banda, ens dificultaria molt arribar a l'arrel dels problemes i, de l'altra, ens portaria a obviar els mitjans sobrenaturals tan imprescindibles per portar una vida d'acord amb els ensenyaments de l'evangeli i per oferir la veritable sanació de les ferides interiors.

Posar Jesucrist en el centre també implica dedicar molt de temps a la lectura i a la meditació de l'Evangelí per aprendre d'Ell com hem d'acompanyar. Així aprenem, en primer lloc, la importància de l'escolta i de l'acolliment incondicional, talment com llegim en la seva trobada amb la samaritana o en el camí que fa amb els deixebles que anaven a Emmaús la tarda del Diumenge de Pasqua. Però també contemplem com nostre Senyor

mostra a tots els que s'acosten a Ell la veritat que pot rescatar-los, no els deixa submergits en l'engany, sinó que els mostra el camí de la salvació.

Els aspectes que hem comentat impliquen diverses coses. En primer lloc, adonar-nos que una vegada i una altra hem de tornar a la font de la salvació, que és el mateix Crist viu, present realment en el sagrament de l'Eucaristia, i demanar llum a l'Esperit Sant perquè ens il·lumini i ens mostri com podem ajudar les persones. En segon lloc, la necessitat d'una formació integral de les persones que realitzaran l'acompanyament, d'una banda, en l'àmbit intel·lectual i de capacitats, i, d'altra banda, des de la vivència d'una fe madura.

Al llarg de tot el procés vital

L'ideal que es proposa és que, ja des de la infància, adolescència i joventut, cada batejat sigui acompanyat en la maduració i discerniment de la seva vocació a l'amor, que es concretarà en el sacerdoci, la vida consagrada o el matrimoni cristià. L'Església, que és Mare i Mestra, ha de buscar els camins per ésser a prop de tots i cadascun dels seus fills en les diferents etapes de la vida. Des de la Delegació de Família de l'Arxidiòcesi de Toledo s'han elaborat projectes que cerquen dur a terme aquest acompanyament.

Així, als pares que sol·licitaran el Baptisme per als seus fills se'ls ofereix el Taller Natzaret, que és una iniciativa que vol ajudar els pares en la tasca del despertar de la fe dels seus fills des que reben el Sagrament del Baptisme fins als 6 anys. S'envia un correu mensual als pares en què es proposen activitats molt diverses en família, com explicar-los i escoltar les històries de Jesús i els sants, fer vistoses i fàcils manualitats, cantar, veure vídeos, pintar, resar plegats, fer sortides familiars... Anualment s'ofereix a les parròquies que ho sol·licitin, amb el consentiment previ dels pares, el llistat de les famílies inscrites al Taller Natzaret de cara al fet que tinguin una celebració conjunta i creixin els vincles de comunió i afecte.

No n'hi ha prou d'incorporar una preocupació genèrica per la família en els projectes pastorals. Les famílies han de ser cada vegada més subjectes actius de la pastoral familiar.

Per als adolescents i joves s'ha dissenyat el projecte "Yoenti", d'educació sexual i afectiva. S'imparteixen aquests tallers en coordinació amb la Delegació de Catequesi i amb la Delegació d'Adolescència i Joventut. És una resposta concreta per ajudar a descobrir la veritat i la bellesa de la sexualitat i d'acompanyar els joves i les famílies en la tasca "urgent" d'educar l'afectivitat en cada etapa del seu cicle evolutiu. Els monitors i especialistes de la formació són catòlics i triats per assegurar una resposta des d'una antropologia adequada.

L'ACOMPANYAMENT FAMILIAR

Els nuvis són acompanyats a l'Acadèmia Sant Valentí, per facilitar-los l'oportunitat de compartir les seves vivències amb altres parelles que es volen prendre de debò la seva preparació per al sagrament del Matrimoni. L'últim tram d'aquesta preparació es duu a terme en els Cursos Prematrimonials que també es volen impartir des d'aquesta clau d'acompanyament personalitzat a les parelles.

Una de les grans apostes de la nostra Delegació de Família ha estat el projecte "Family Rock" per acompanyar els joves durant els cinc primers anys de matrimoni. Es tracta de realitzar un acompanyament (primer anunci) dels nous matrimonis, a través de l'enviament mensual d'un simpàtic correu que, amb l'ajuda d'un blog, proposa un treball senzill de diferents temes (amb un petit contingut doctrinal per llegir i informar-se, activitats de cinema i temps lliure, així com una oració dels esposos). Les dades dels matrimonis es recullen durant el curs prematrimonial, amb consentiment previ informat. El projecte inclou un lloc web (blog) on es van emmagatzemant tant els continguts que conformen el butlletí com els mateixos butlletins mensuals en format d'imatge; i es complementa, també, amb una activitat anual conjunta en què es convoca tots els matrimonis participants i els convidem a compartir la seva fe, també de manera presencial, en grups que es reuneixen en les parròquies.

També ens hem preocupat d'acompanyar els pares en l'apassionant tasca de l'educació dels seus fills i per això vam crear les Escoles de Famílies, que estan dissenyades especialment per a famílies que es troben allunyades de

Urgeix que la pastoral familiar se centri en projectes que, de diferents maneres, acompanyin les famílies en totes les seves etapes i situacions vitals.

la pràctica religiosa, però que necessiten aquesta ajuda que oferim. L'experiència ens ha mostrat que aquestes Escoles de Famílies són una ocasió boníssima

per visibilitzar la proximitat de l'Església als problemes reals de les famílies. S'imparteixen set xerrades, una vegada al mes, acompanyades de presentacions multimèdia. Al final d'aquestes xerrades, que solen durar al voltant de tres quarts d'hora, s'exposa un cas o unes preguntes per fomentar el diàleg. Mentre els pares reben la seva xerrada, també els fills, acompanyats de monitors, reben la mateixa formació per mitjà de tallers i activitats diverses.

Acompanyament en les situacions de fragilitat

Partint del text bíblic "No trenca la canya esquerdada ni apagarà el ble que s'extingeix" (Is 42,3), sentim la urgència de sortir a trobar totes les famílies que travessen qualsevol mena de problema. De manera especial, tenim la convicció que, tot i enmig de les més grans dificultats, els esposos cristians continuen comptant amb la gràcia del sagrament del matrimoni, per la qual

cosa apostem sempre per cada matrimoni. Aquesta cura es duu a terme sobretot a través de la Fundació dels Centres d'Orientació Familiar, en què un equip de professionals catòlics posa els seus dons al servei de les famílies.

També l'Església ha d'acompanyar les famílies que han experimentat la ruptura. Com diu el Papa Francesc: “Els cristians, de la mateixa manera, estan cridats a imitar el bon Pastor. Sobretot, les famílies cristianes poden col·laborar amb Ell fent-se càrrec de l'atenció de les famílies ferides tot acompanyant-les en la vida de fe de la comunitat. Que hom faci la seva part assumint l'actitud del bon Pastor, que coneix cadascuna de les seves ovelles i que a ningú no exclou del seu amor infinit.”⁷⁵ En aquest sentit, volem subratllar l'activitat del Grup Santa Teresa, que té l'objectiu d'acompanyar i ajudar dones separades o divorciades i fer present la Mare Església, en aquest tràngol difícil de les seves vides que, encara que sigui un moment de dolor, pot ser també ocasió de trobada amb el Senyor.

Per a les persones grans, en coordinació amb el Secretariat per a la Tercera Edat de l'Arxidiòcesi, s'ha creat el projecte “Custodis”, amb el propòsit de donar valor a la posició que la persona gran té en l'Església, en la societat i en la família, i perquè els més grans no se sentin descartats, sinó custodis per l'experiència dels anys i la saviesa, que és un valor fonamental en la societat actual.

“L'allotjament del bon samarità” és un projecte que vol anar a trobar els fills que travessen situacions de patiment i de dolor, amb el bàlsam del consol de l'Amor de Jesucrist. Al llarg d'aquests anys s'ha centrat en l'acompanyament de les famílies que viuen un dol. Convençuts que només el Senyor pot consolar i omplir d'esperança els qui han perdut un familiar, mirem que aquestes trobades comencin sempre amb una estona d'Adoració per prosseguir-les amb un moment de formació i de posar en comú les seves experiències.

Per acabar aquest apartat, volem presentar “Famílies d'Emmaús”, que és un projecte impulsat per Càritas Diocesana i per la Delegació de Família i Vida, en què un grup de famílies implicades en la pastoral familiar diocesana i un grup de famílies participants en els programes de l'Àrea d'Habitatge de Càritas Diocesana comparteixen un itinerari de fe. Acompanyades per professionals de Càritas Diocesana i per mossens, aquest grup de famílies té moments d'oració, de formació en la vida familiar i realitza diverses activitats, a través de les quals van consolidant-se llaços d'amistat entre els matrimonis i entre els seus fills.

Amb fidelitat creativa

Aquest és un dels aspectes que volem cuidar de manera especial en la nostra Delegació. Tot mantenint una fidelitat exquisida al Magisteri de l'Església,

L'ACOMPANYAMENT FAMILIAR

busquem nous camins per portar l'Evangelí de la Família, tot seguint les indicacions del Papa Francesc. No volem conformar-nos a mantenir qui ja es troba dins l'Església, sinó que volem sortir a cercar els qui encara no han trobat la deu del bell amor, que és Jesucrist.

Convençuts que hem conegut la Bona Nova que cada home i cada dona necessita trobar, constatem com a vegades, en aquesta societat de la imatge, una mala presentació de la Veritat, emprant un llenguatge obsolet, en dificulta l'acolliment. Per això, en l'elaboració dels projectes es té sempre molt present les persones que seran acompanyades i mirem d'emprar un llenguatge visual i conceptual que pugui ser assequible, sense traïr en cap sentit la fidelitat al contingut.

Volem que les famílies siguin protagonistes d'aquest acompanyament

En el discurs dirigit als participants del Fòrum organitzat pel Dicasteri per als Laics, la Família i la Vida, pronunciat el 9 de juny de 2021, deia el Papa Francesc que: "Així com els esposos Àquila i Priscil·la van ser bells col·laboradors de sant Pau en la seva missió, també avui molts matrimonis, i fins i tot famílies senceres amb els seus fills, poden fer-se testimonis vàlids per acompanyar altres famílies, crear comunitat, sembrar llavors de comunió entre els pobles que reben la primera evangelització i contribuir de manera decisiva a l'anunci del *kerigma*".

En total sintonia amb allò que expressa el Papa Francesc en el citat discurs, la majoria dels projectes de la nostra Delegació de Família i Vida són coordinats per un matrimoni que, en comunió amb un mossèn, duen a terme l'acció evangelitzadora i d'acompanyament d'altres famílies. Veritablement les famílies han de ser les evangelitzadores de les famílies perquè des del propi testimoniatge vital mostren que també en aquest moment de la història es pot viure amb goig i amb plenitud l'Evangelí de la Família. Demano a santa Maria de la Visitació, que va anar a acompanyar la seva cosina santa Elisabet quan travessava una dificultat, que ens ensenyi a acompanyar totes les famílies que el Senyor posa en el nostre camí.

¹ Delegat de Família i Vida, Arxidiòcesi de Toledo.

² L'explicació dels projectes que presentarem els hem agafat del Directori de Serveis de Pastoral Familiar de l'Arxidiòcesi de Toledo, i es pot consultar a <<https://www.delegaciondefamiliayvida.com/wp-content/uploads/2020/02/Directorio-Familia-y-Vida-2020.pdf>>.

³ Francesc, Exhortació apostòlica *Amoris laetitia*, n. 200.

⁴ Concili Vaticà II, constitució pastoral *Gaudium et spes*, n. 22.

⁵ Francesc, *Audiència general*, 5 d'agost de 2015.